

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของการดูแลที่เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางตามการรับรู้ของผู้ป่วยในหอผู้ป่วยพิเศษโรงพยาบาลพิจิตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ป่วยที่นอนพักรักษาในหอผู้ป่วยพิเศษเฉลิมพระเกียรติ 1 หอผู้ป่วยพิเศษเฉลิมพระเกียรติ 2 หอผู้ป่วยพิเศษเฉลิมพระเกียรติ 3 หอผู้ป่วยพิเศษเฉลิมพระเกียรติ 4 และหอผู้ป่วยพิเศษเฉลิมพระเกียรติ 5 โรงพยาบาลพิจิตร

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ป่วยทุกคนที่นอนพักรักษา ในหอผู้ป่วยพิเศษเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลพิจิตร ทั้ง 5 แห่ง ขณะรอจำหน่ายกลับบ้านในเดือนกันยายน พ.ศ. 2545 ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. อายุ 18 ปีขึ้นไป
2. รู้สึกตัวดี มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์
3. เป็นผู้ที่สามารถสื่อสารด้วยการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้
4. ยินยอมเข้าร่วมการศึกษา

ผู้ศึกษาแจกแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 139 ราย ได้รับกลับคืนครบทั้ง 139 ราย ซึ่งตรวจสอบแล้วมีความสมบูรณ์จำนวน 130 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.53 ของแบบสอบถามที่แจก

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ การใช้สิทธิในการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล ระยะเวลาในการพักรักษาในหอผู้ป่วย

ส่วนที่ 2 การดูแลที่เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางตามการรับรู้ของผู้ป่วย โดยแบบสอบถามการดูแลที่เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางตามการรับรู้ของผู้ป่วยนี้ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยใช้กรอบแนวคิดการดูแลที่เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางของเกอร์ติสและคณะ (Gerties et al., 1993) ประกอบด้วยคำถามปลายปิดครอบคลุมการได้รับการปฏิบัติจากผู้ให้บริการใน 7 ด้าน คือ

1. การยอมรับในคุณค่า ความพอใจ และความต้องการของผู้ป่วย จำนวน 13 ข้อ
2. การประสานงาน และการบูรณาการในการดูแล จำนวน 6 ข้อ
3. ข้อมูลข่าวสาร การติดต่อสื่อสารและการให้ความรู้ จำนวน 5 ข้อ
4. ความสุขสบายทางด้านร่างกาย จำนวน 9 ข้อ
5. การสนับสนุนด้านจิตใจ การบรรเทาความกลัวและความวิตกกังวล จำนวน 6 ข้อ
6. การมีส่วนร่วมของครอบครัว และผู้ใกล้ชิด จำนวน 6 ข้อ
7. การส่งต่อและการดูแลต่อเนื่อง จำนวน 5 ข้อ

แบบสอบถามนี้แต่ละข้อคำถามมีคำตอบให้เลือกตอบแบบประมาณค่า 4 ระดับ คือ ไม่ได้รับ (0 คะแนน) ได้รับน้อย (1 คะแนน) ได้รับปานกลาง (2 คะแนน) และได้รับมาก (3 คะแนน)

ในการคิดคะแนน ในภาพรวมผู้ศึกษาจะนำคะแนนที่ได้ทั้งหมดรวมกันแล้วหารด้วยจำนวนข้อทั้งหมด การคิดคะแนนในรายด้าน ผู้ศึกษาจะนำคะแนนที่ได้ในแต่ละด้านรวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนข้อคำถามในแต่ละด้าน ค่าคะแนนทั้งในภาพรวมและรายด้านจะอยู่ระหว่าง 0 – 3 คะแนน แปลผลคะแนนเป็นระดับโดยวิธีการแบ่งช่วงคะแนนเป็น 4 ช่วง ดังนี้

0 – 0.74 คะแนน แสดงว่า ไม่มีการดูแลที่เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางในภาพรวม/รายด้าน

0.75 – 1.49 คะแนน แสดงว่า การดูแลที่เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางในภาพรวม/รายด้านอยู่ในระดับน้อย

1.50 – 2.24 คะแนน แสดงว่า การดูแลที่เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางในภาพรวม/รายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2.25 – 3.00 คะแนน แสดงว่า การดูแลที่เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางในภาพรวม/รายด้านอยู่ในระดับมาก

ในการกีดคะแนนรายข้อ แปลผลคะแนนตามคำตอบที่ให้เลือก กล่าวคือ

- 0 คะแนน หมายถึง ไม่ได้รับ
- 1 คะแนน หมายถึง ได้รับน้อย
- 2 คะแนน หมายถึง ได้รับปานกลาง
- 3 คะแนน หมายถึง ได้รับมาก

การควบคุมคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการจัดการบริการพยาบาลและการศึกษาเกี่ยวกับการดูแลที่เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางจำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบแก้ไขเกี่ยวกับขอบเขตของเนื้อหา ความตรงและความครอบคลุมของเนื้อหาที่จะทำการศึกษา จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำแบบสอบถามมาคำนวณหาความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิเท่ากับ .93 และค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index) เท่ากับ .92

2. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้ป่วยที่นอนพักรักษาในโรงพยาบาลพิจิตร จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นคนละกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จากนั้นนำแบบสอบถามส่วนที่ 2 มาคำนวณหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' s alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .90

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะได้รับในการศึกษาครั้งนี้ ขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล และชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมศึกษาในครั้งนี้ โดยคำตอบที่ได้ทุกอย่างจะถือเป็นความลับ การนำเสนอผลการศึกษาจะทำในภาพรวมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการและการพัฒนางานเท่านั้น การตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมการศึกษาได้ตลอดเวลา ก่อนเสร็จสิ้นการศึกษา โดยไม่มีผลเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของกลุ่มตัวอย่างแต่อย่างใด

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามไปสอบถามผู้ป่วยที่พักรักษาในหอผู้ป่วยพิเศษ โรงพยาบาลพิจิตร โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือรับรองจากประธานกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการพยาบาล แผน ข. บัณฑิตศึกษาศาสน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เข้าพบผู้อำนวยการโรงพยาบาลพิจิตร เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำการศึกษา และขออนุญาตในการรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งชี้แจงถึงการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

2. สำเนาหนังสือขออนุญาตรวบรวมข้อมูล เสนอหัวหน้าพยาบาล และหัวหน้าหอผู้ป่วยพิเศษ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำการศึกษา และขออนุญาตรวบรวมข้อมูล

3. ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลโดยการแนะนำตนเองและแจ้งวัตถุประสงค์แก่ผู้ป่วย แล้วขอความร่วมมือจากผู้ป่วยในการตอบแบบสอบถามพร้อมแนะนำวิธีการตอบแบบสอบถาม และรับคืนด้วยตนเอง ทั้งนี้ผู้ศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าข้อมูลที่ได้จะเก็บไว้เป็นความลับ โดยจะนำเสนอข้อมูลที่ได้รับในลักษณะภาพรวม จะใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น จะไม่มีผลใดๆ ต่อการรักษาพยาบาล เมื่อผู้ป่วยยินยอม ผู้ศึกษามอบแบบสอบถามให้ผู้ป่วย โดยใช้เวลาผู้ป่วยตอบแบบสอบถามตามลำพังจนแล้วเสร็จ แล้วผู้ศึกษาจึงกลับไปรวบรวมแบบสอบถามที่ตอบเสร็จแล้วคืน

4. ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลที่ได้ทั้งหมด จำนวน 139 ชุด นำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถามได้จำนวน 130 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.53 ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / FW โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามลักษณะของข้อมูล

2. ข้อมูลส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลที่เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางตามการรับรู้ของผู้ป่วยในหอผู้ป่วยพิเศษ โรงพยาบาลพิจิตร วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สำหรับการวิเคราะห์รายข้อของข้อมูลส่วนที่ 2 ใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ